

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Meipoortstraat 8

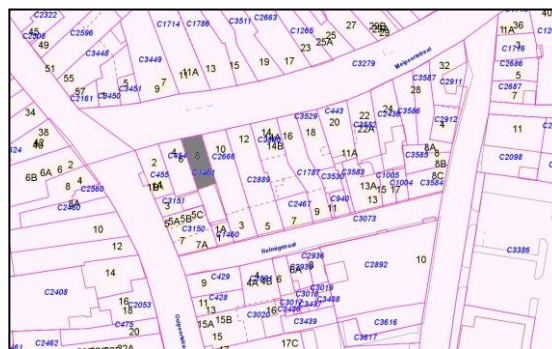
Monumentnummer : GM223

Straat : Meipoortstraat
Huisnummer : 8
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 DK

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 1461

Naam object : ---
Bouwjaar : 17e eeuw, 1885
Architect : n.b.
Bouwstijl : Baksteenklassicisme
Oorspronkelijke functie : winkel/woonhuis
Huidige functie : café/woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 29-05-2017
Datum aanwijzing : 20-02-2018

Situering

Pand gelegen aan de Meipoortstraat in de historische binnenstad van Doesburg. Het staat met de voorgevel in de rooilijn. Het pand deelt aan de achterzijde een binnenplaats met het pand Helmigstraat 1.

Opbouw

Tweelaags pand op een rechthoekige plattegrond. Het pand heeft een kelder, begane grond, een verdieping en een zolder onder een schilddak. Het achterste derde deel van het pand is wat smaller en heeft een lagere nokhoogte dan het voorste deel van het pand. De kelder bevindt zich onder het voorste deel. Achter het pand bevindt zich een open plaats waar aan tevens het pand Helmigstraat 1 is gesitueerd.

Historie

De Meipoortstraat is gelegen binnen de zuidelijke uitbreiding uit 1343 van de historische stad die in 1237 stadsrechten kreeg en kort ervoor moet zijn gesticht. De straat functioneerde als toegangsweg van en naar de Meipoort, die in 1673 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV werd opgeblazen en niet werd herbouwd.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het huis Meipoortstraat 8 dateert in haar bouwmassa zeer waarschijnlijk uit de late middeleeuwen. Het casco bestaande uit zijmuren, kelder, balklagen en de kapconstructie is uit deze bouwperiode goed bewaard gebleven.

In 1885 kreeg het huis haar huidige voor- en achtergevel, alsmede een winkelpui en de indeling op begane grond en eerste verdieping. Daarbij is in afwijking van de tekening boven de pui niet gekozen voor een gepleisterde voorgevel met stucversiering boven het middelste venster, maar is de gevel in schoon metselwerk uitgevoerd met segmentbogen boven de vensters. De schuiframen in de achtergevel zijn tussen 1920 en 1940 aangepast tot draairamen. In 1977 is de winkel op de begane grond vergroot ten koste van een groot deel van de bestaande indeling en is de gang ingekort. Op de eerste verdieping is toen behalve een kamer aan de achterzijde en de trapopgang de indeling geheel vernieuwd en is op de zolder een nieuwe indeling met dakkapel aan de voorzijde aangebracht.

In 2003 werd tegen de winkelpui een markies aangebracht. Kort ervoor is het voegwerk van de voorgevel vernieuwd. In 2006 zijn de eerste verdieping en zolder opnieuw verbouwd, waarbij de indeling werd gewijzigd. De kapconstructie is daarbij grotendeels in het zicht gebleven.

Exterieur

Meipoortstraat 8 heeft een symmetrisch vormgegeven bakstenen, gemetselde gevel van twee bouwlagen hoog met een winkelpui op de begane grond en drie schuifvensters met wisseldorpel op de eerste verdieping. De dakvlakken van het schilddak zijn belegd met roodgebakken verbeterde oude holle pannen.

De houten winkelpui is symmetrisch uitgevoerd met de entree verdiept in het midden, door houten halfzuilen gescheiden van twee winkelpuien van gelijke grootte. Het kader wordt gevormd door twee houten pilasters met cannelures die een hoofdstel met architraaf, fries en kroonlijst dragen. De pui staat op een gepleisterde plint, die ter plaatse van de hoekpenanten naar voren komt. In de plint is links een kelderlicht met rooster opgenomen, rechts liggen twee stalen kelderluiken in de stoep. Het portiek heeft in het verdiepte deel tussen de hoekzuilen en de voordeur aan weerszijden van de deur een smalle ruit.

De eerste verdieping is geheel uitgevoerd in baksteen, gemetseld in kruisverband en voorzien van een gesneden voeg. De drie schuifvensters hebben een getoogde bovendorpel en zijn ontlast met strekse bogen en voorzien van houten lekdorpels. De ramen zijn gevat in smalle, deels verholten kozijnen. De onderramen hebben een middenroede, de bovenramen zijn enkelruits uitgevoerd. Het middelste venster is een fractie smaller dan de flankerende vensters en heeft in het ondervak twee draairamen in plaats van een schuifraam.

De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een fors hoofdstel, bestaande uit een architraaf, een vlak fries en een kroonlijst waarin de goot is opgenomen. Boven de goot een tweevaks dakkapel met twee enkelruits draairamen. De dakkapel heeft twee smalle houten oren en wordt beëindigd met een eenvoudig geprofaileerde lat en een hoektrim. De wangen zijn bekleed met zink. De dakvlakken zijn belegd met roodgebakken, opnieuw verbeterde holle pannen. In het rechter dakvlak staat een gemetselde schoorsteen met verlengingspijp, bekroond met een deksel van gres.

De achtergevel is gemetseld in kruisverband met vormbakstenen. De gevel kent op de begane grond een indeling in drieën, op de eerste verdieping een indeling met twee vensters. De twee vensters op de begane grond zijn in het verleden vervangen en kennen een indeling met vast onderraam en een klapraam boven een vast, ongeprofileerd kalf. De achterdeur rechts heeft binnen een historisch kozijn met geprofileerd kalf een tweeruits bovenraam. De deur is smaller dan het kozijn en is met een tussenstuk passend gemaakt. De gevelopeningen worden ontlast met een strekse boog. De verdiepingsvloer wordt gemarkeerd door vier gesmede staafankers. De vensters op de verdieping hebben tweeruits draairamen in het ondervak met voor elk venster een gesmeed, laag hekwerk van staafijzer. Boven de draairamen een vast tweeruits raam.

De gevel wordt afgesloten met een omgaande zinken bakgoot. In het achterste dakschild een dakkapel met twee enkelruits draairamen. De dakkapel heeft twee smalle houten oren en wordt beëindigd met een boeiboord en een hoektrim. De wangen zijn bekleed met zink. De dakvlakken zijn alle belegd met roodgebakken, opnieuw verbeterde holle pannen. In het vanuit de tuin gezien linker zijdakvlak van het achterhuis staat een rechthoekig gemetselde schoorsteen met twee verlengingspijpen, waarvan één uitgevoerd in gres met een deksel van hetzelfde materiaal. De linker zijgevel is geheel blind en afgewerkt met portlandcement. Gesmede staafankers markeren de positie van de verdiepingsbalklaag.

Rechts van de achtergevel is een osendrup aanwezig tussen Meipoortstraat 8 en 10. Deze is op de begane grond dicht gebouwd en voorzien van een klein toiletraam.

Interieur

Kelder: bevindt zich aan de straatzijde van het huis en te bezichtigen via een deur in de gang die toegang geeft tot een gemetselde wenteltrap linksachter in de kelderplattegrond. De kelder is een tongewelfde ruimte met rechthoekige plattegrond en met de kruin van het gewelf haaks op de straat. Een tweede gemetselde trap geeft middels twee stalen luiken vanaf de straat toegang tot de kelder. Links een gemetseld kelderlicht met diefijzers in de opening. Een groot deel van de kelder wordt in beslag genomen door een gemetselde bakoven met stookgat en erboven de feitelijke oven. De stookopeningen zijn in het verleden voorzien van een hergebruikt, houten vensterkozijn met halfronde bovenzijde. De kelder is bestraat met bakstenen.

Begane grond: De indeling bestaat uit een ongedeelde, hoge caferuimte aan de straat. De ruimte is geheel afgewerkt met plaatmateriaal. Een oudere afwerking of constructie is hier niet waargenomen. In het ongedecoreerde plafond is halverwege een hoogteverschil van 10 centimeter aanwezig. De achterste helft van het plafond is wat lager. Rechtsachter in de plattegrond is de keuken aanwezig, die toegankelijk is middels een oud kozijn met gepende verbindingen met toognagels en is afgewerkt met een architraaflijst. De inrichting en afwerking van de horecakeuken is geheel gemoderniseerd en van een verlaagd plafond voorzien dat aanmerkelijk lager is dan het plafond in de gelagkamer.

Links in de plattegrond is de gang gesitueerd die voert van de gelagkamer aan de voorzijde naar de achterzijde en met een paneeldeur met vierruits bovenvak toegang geeft tot de binnenplaats achter het huis. De gang is afgewerkt met een oude betegelde vloer, belegd met zwarte, licht- en donkergrijze, ruitvormige tegels in een teerlingmotief. Een drietal paneeldeuren aan de rechterzijde geven toegang tot de kelder de bovenwoning en de keuken aan de achterzijde.

Eerste verdieping: bestaat uit een woonkamer aan de straatzijde met een open doorgang tot de keuken aan achterzijde. Links van de doorgang is het trappenhuis en toilet afgescheiden. Het trappenhuis is met een halfsteens muur van hergebruikte handvorm bakstenen en een halfronde boog van de voorkamer afgescheiden. Deze scheidingsmuur bevindt zich op dezelfde plaats in de plattegrond als het hoogteverschil in de daken van het huis. In het voorste deel van het huis is de samengestelde eiken balklaag vrij in het zicht. Het is een constructie van deels ongekantrechte moerbalken die relatief dicht op elkaar in de zijmuren liggen. De eiken kinderbinten zijn in het verleden, mogelijk in 2006, uitgevlakt met opvulblokken op de moerbalken. De beide zijmuren zijn in het voorste deel van de woonkamer voorzien van een kaarsnis, de rechter muur is gedeeltelijk ontleisterd. De keuken aan de achterzijde is geheel met modern plaatmateriaal afgewerkt; oudere afwerkingen, dan wel de constructie, zijn niet in het zicht. Twee vensters met draaispanjoletsluiting op de draairamen geven daglicht. De draaisluitingen dateren uit de periode 1920-1940.

Zolder: een moderne houten spiltrap voert vanuit de woonkamer naar de slaapvertrekken op zolder. De getimmerde indeling is geheel modern. In de vertrekken is de kapconstructie gedeeltelijk zichtbaar en is aan de voorzijde opgebouwd als sporenkap van rechthoekig gezaagd eikenhout die zijn verbonden met haanhouten en worden ondersteund met twee eiken dekbalkgebinten met krommers en korbeels. De constructie is voorzien van gesneden telmerken aan de achterzijde, die aan de zijde van Meipoortstraat 6 voorzien zijn van een gebroken merk. Eiken, gekromde windschoren zorgen voor stabiliteit in de lengterichting. Deze zijn aan de bovenzijde gepend en met een toognagel geborgd, aan de onderzijde zijn ze met gesmede spijkers vastgetimmerd.

Het achterste derde deel van de zolder heeft een sporenkap zonder ondersteuning door gebinten. De eiken sporen zijn gekoppeld door middel van eiken haanhouten. Hierop zijn vooralsnog geen telmerken aangetroffen. Het hoogteverschil tussen dit deel van de kap en die van het voorhuis wordt gevormd door een wand van horizontaal getimmerde planken van naaldhout, afgewerkt met stoflatten. Hierin is onderdaks een driehoekig raam opgenomen dat voor daglicht zorgt.

De ruimtelijke indeling op zolder bestaat uit een centraal gesitueerde overloop, waar dakramen voor daglichttoetreding zorgen en een badkamer. Aan de voorzijde en achterzijde zijn twee slaapkamers, die elk door middel van een dakkapel van daglicht worden voorzien.

Bouwdossiers

- 05-06-1885 verbouwing pand en maken nieuwe voorgevel en indeling
- 25-04-1977 verbouwing begane grond en bovenwoning, plaatsen dakkapel
- 14-05-2003 aanbrengen markies
- 18-12-2006 interne verbouwing bovenwoning

Literatuur

- F. Haans en H. van Capelleveen, *beschrijving koffiehuis met woning Meipoortstraat 8*, 16-5-1990 (adviesnr. 66A)

Waardering

Het pand heeft een laat negentiende-eeuwse gevel voor een middeleeuwse kern. Zowel de gevel als het oudere casco zijn goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de betrekkelijke gaafheid van de architectuur, de ligging in de rooilijn aan de straat met naastgelegen osendrup, de gedeeltelijk bewaard gebleven historische indeling op de begane grond en het aanwezige historische casco met herkenbaar voor- en achterhuis, kelder, bouwmuren, balklagen en kapconstructie.

Het object Meipoortstraat 8 is van architectuurhistorische waarde voor de gemeente Doesburg vanwege de gaaf bewaard gebleven gevelarchitectuur en herkenbaar bewaard gebleven opzet met voor- en achterhuis.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie met osendrup aan de linkerzijde en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden.

Het pand is van cultuurhistorische waarde voor de gemeente Doesburg als goed voorbeeld van een woon-winkelpand uit de late negentiende eeuw en vanwege het belang voor de bouwhistorie van het historische casco.